ECLI:LV:RIRT:2020:1112.C33293520.3.S

Lietas Nr.C33293520
Lietas arhīva Nr.C-2935-20/8

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
**Jūrmalā 2020.gada 12.novembrī**

Rīgas rajona tiesa
tiesnese Kristiāna Grosfogele,
tiesas sēdes sekretāre Kristiāna Voliņeca,
piedaloties prasītājas pārstāvim Raimondam Iliško,
atbildētājas pārstāvim Robertam Eihmanim,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA "AKMI Plus" prasībā pret SIA "IMV LABEL" par parāda piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

[1] SIA "AKMI Plus" 2020.gada 3.martā cēla tiesā prasību pret SIA "IMV LABEL" par parāda piedziņu.

Prasība pamatota ar turpmāk norādītajiem apstākļiem.

[1.1] Atbildētāja nav izpildījusi saistības, kas izriet no 2018.gada 23.novembra līguma, proti, nav apmaksājusi 2019.gada 7.februārī abpusēji parakstītu pavadzīmi Nr.AP477 par kopējo summu 6732,89 *euro*.

Tāpat prasītāja ir tiesīga piedzīt no atbildētājas līgumsodu 673,28 *euro*, kā arī likumiskos nokavējuma procentus 516,50 *euro* apmērā.

[1.2] Par minētajām saistībām atbildētājai uz juridisko adresi tika nosūtīts brīdinājums, nosakot parāda samaksas termiņu līdz 2020.gada 13.februārim un dodot iespēju izteikt iebildumus vai vienoties par parāda samaksas grafiku.

Neskatoties uz to, parāda summa līdz prasības celšanai nav samaksāta, savukārt savstarpējās pušu pārrunas bija neveiksmīgas, atbildētājai izvairoties no uzņemto saistību izpildes un problēmas risināšanas. Tādējādi atbildētājas rīcība ir pretēja labai ticībai.

[1.3] Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes 92.pantu, Civillikuma 1., 1587., 1716., 1759., 1765., 1779.pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas Nr.2000/35/EK 3.panta 1.punkta d) apakšpunktu, prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas pamatparādu 6732,89 *euro*, līgumsodu 673,28 *euro* un likumiskos nokavējuma procentus 516,50 *euro*.

[2] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumu par celto prasību nav sniegusi.

[3] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem motīviem, savukārt atbildētāja prasību neatzina.

Vienlaikus puses atzina, ka starp tām nepastāv strīds par līguma noslēgšanas faktu vai darbu izpildi atbilstošā kvalitātē.

[3.1] Prasītājas pārstāvis papildus norādīja, ka atbildētājas iesniegtie maksājuma uzdevumi par saistību izpildi daļējā apmērā apliecina, ka atbildētāja atzīst parāda pastāvēšanu.

Likumiskie procenti aprēķināti par laiku no saistību izpildes iestāšanās dienas, t.i., no 2019.gada 7.marta, kas ir nākamā diena pēc pieņemšanas-nodošanas akta parakstīšanas, līdz prasības sagatavošanas dienai – 2020.gada 2.martam.

Nodošanas-pieņemšanas akts apliecina, ka izpildītie darbi ir uzrādīti pasūtītājam, kas tos ir akceptējis, tomēr no akta satura neizriet, ka šajā laikā būvdarbi tika pabeigti. Tādējādi tieši pavadzīme uzskatāma par tiesisko darījumu, abi līdzēji to savstarpēji saskaņojuši, konkretizējot līguma priekšmetu.

Gadījumā, ja atbildētāja uzskata, ka pusēm ir savstarpēji prasījumi, tai bija jāceļ pretprasība par saistību daļēju dzēšanu ar ieskaitu.

Atbildētājas rīcība, iepriekš nepieprasot līgumsoda samaksu, nepiedāvājot pagarināt termiņu un lūdzot līgumsodu tiesas sēdē norādītajā apmērā, ir pretēja labas ticības principam un Komerclikuma prasībām.

[3.2] Atbildētājas pārstāvis norādīja, ka atbilstoši nodošanas-pieņemšanas akta parakstīšanas dienai darbi ir pabeigti vienīgi 2019.gada 6.martā, lai gan prasītājai līgumu vajadzēja izpildīt līdz 2018.gada 21.decembrim, proti, četras nedēļas pēc avansa maksājuma saņemšanas. Vienlaikus paskaidroja, ka līguma 9.2. apakšpunktā kļūdaini norādīts, ka izpildes termiņš ir piecas nedēļas, līdz ar to nozīme piešķirama tieši cipara atšifrējumam.

Ņemot vērā minēto, prasītāja var lūgt līguma izpildi vienīgi gadījumā, ja pati izpildīs savas saistības pret atbildētāju pilnā apmērā, samaksājot līgumsodu par nokavējumu 10% apmērā no galvenā parāda jeb 2173,29 *euro*.

Atbilstoši pieņemšanas-nodošanas akta būtībai tas tiek uzrādīts brīdī, kad darbi tiek izpildīti, līdz ar to likumsakarīga ir akta parakstīšana laikā, kad tika izpildīti būvdarbi. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka darbi būtu izpildīti ātrāk.

Turklāt nav nozīmes tam, ka pavadzīme izrakstīta pirms nodošanas-pieņemšanas akta parakstīšanas, jo samaksa var tikt veikta arī pirms darbu izpildes.

Apstāklis, ka prasītāja nav iepriekš brīdināta par pienākumu veikt līgumsoda samaksu, nevar būt pamats līguma nepildīšanai.

**Motīvu daļa**

[4] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi civillietas materiālus un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[4.1] Tiesa konstatē, ka pušu starpā nepastāv strīds par to, ka 2018.gada 23.novembrī noslēgts līgums Nr.18-APL 116 par alumīnija konstrukciju bez stiklojuma izgatavošanu un montāžu (lietas 10.-14.lapa).

Tāpat atbildētāja atzīst, ka veikto darbu kvalitāte bija atbilstoša atbildētājas prasībām.

Tādējādi nav apšaubāms, ka atbildētāja nav veikusi samaksu par saņemtajiem pakalpojumiem 6732,89 *euro* apmērā.

Vienlaikus atbildētāja izteikusi Civillikuma 1591.pantā paredzēto līguma neizpildīšanas ierunu, norādot, ka prasītāja, nesamaksājot līgumsodu par darbu izpildes termiņa nokavējumu, nav izpildījusi savas saistības pilnā apmērā.

Ņemot vērā minēto, turpmāk ir izvērtējama pušu starpā noslēgtā tiesiskā darījuma daba, tam raksturīgā izpildes kārtība, prasītājas veikto darbu izpildes laiks, kā arī iespējamā termiņa nokavējuma ietekme uz atbildētājas pienākumu izpildīt savas saistības.

[4.2] Izvērtējot līguma 1.1., 2.1. un 4.1.1.apakšpunktu, konstatējams, ka prasītāja par atlīdzību, izmantojot atbilstošākos materiālus un iekārtas, apņēmās veikt alumīnija konstrukcijas bez stiklojuma izgatavošanu un montāžu atbildētājai.

Būvniecības likuma 1.panta 2.punkts paredz, ka būvdarbi ir darbi, kurus veic būvlaukumā vai būvē, lai radītu būvi, novietotu iepriekš izgatavotu būvi vai tās daļu, pārbūvētu, atjaunotu, restaurētu, iekonservētu, nojauktu būvi vai ierīkotu inženiertīklu.

Tādējādi lai gan Civillikuma 2214.pants paredz, ka parasti uzņēmuma līgumam raksturīgs, ka nepieciešamos materiālus iegādājas pats pasūtītājs, tomēr konkrētajā gadījumā piemērojams šajā pantā paredzētais izņēmums attiecībā uz būvdarbu veikšanu, atzīstot par pietiekamu, ka pasūtītājs nodrošina vietu būvniecības veikšanai.

Ņemot vērā minēto, tiesa konstatē, ka puses vienojās par uzņēmuma līguma būtiskajām sastāvdaļām, prasītājai kā konkrētās jomas speciālistam apņemoties par samaksu veikt darbu atbildētājas labā. Šādos apstākļos pušu turpmākās tiesiskās attiecības vērtējamas atbilstoši likumā paredzētajam uzņēmuma līguma regulējumam, piemērojot tās kopsakarā ar līguma noteikumiem.

[4.3] No Civillikuma 2223.panta izriet, ka parasti samaksas pienākums rodas brīdī, kad pasūtījums izpildīts un atzīts par labu. Savukārt pieprasīt samaksas veikšanu pirms darbu izpildes uzņēmējs var tikai tad, kad viņš to tieši pielīdzis.

Ņemot vērā, ka līguma 2.2.1.2.apakšpunkts paredz, ka prasītāja izraksta preču pavadzīmi pēc izpildītajiem darbiem, secināms, ka atbildētājai kā pasūtītājai rodas pienākums veikt samaksu par veiktajiem darbiem pēc tam, kad prasītāja ir izpildījusi savas saistības.

Savukārt atbilstoši līguma 4.1.2.apakšpunktam prasītāja pēc darbu pabeigšanas iesniedz atbildētājai izpildīto darbu aktu, līdz ar to tiesa secina, ka tieši minētais dokuments atbilstoši pušu izteiktajai gribai apliecina darbu atbilstošu izpildi.

Lietā ir iesniegta 2019.gada 7.februāra pavadzīme AP 477, kas izrakstīta pirms 2019.gada 6.marta nodošanas-pieņemšanas akta, līdz ar to, ievērojot apstākli, ka pastāv šāda laika nobīde starp dokumentiem, kuru sastādīšanas datums atkarīgs no viena un tā paša notikuma iestāšanās – darbu izpildes –, turpmāk vērtējams, kuram no minētajiem dokumentiem piešķirama prioritāte.

[4.4] Civillikuma 2222.pants paredz vienīgi pasūtītāja pienākumu pieņemt no uzņēmēja izpildīto pasūtījumu, nenosakot konkrētu tā formu. Tāpat puses izpildes apliecināšanas kārtību nav tieši atrunājušas savā līgumā, tomēr tiesa atzīst, ka izšķiroša nozīme ir piešķirama brīdim, kad uzņēmējs atbilstoši līguma 4.1.2.apakšpunktam iesniedz pasūtītājam izpildīto darbu aktu, uzskatot, ka ir veicis visas nepieciešamās darbības savu saistību izpildei.

No pavadzīmes AP 477 izriet, ka tās izdošana saistīta ar piedāvājuma APR 10-790-2 Lāču 12 saskaņošanu. Tā kā minētajam piedāvājumam piešķirts konkrēts numurs, tiesai nav pamata apšaubīt, ka tas tika noslēgts rakstveidā, tomēr šāda dokumenta tiesas rīcībā nav. Ņemot vērā minēto, var vienīgi prezumēt, ka tas varētu būt izrakstīts darbu izpildes starpposmā, pusēm atzīstot par vēlamu savlaicīgi aprēķināt kopējo summu par darba izpildi.

Savukārt 2019.gada 6.marta pieņemšanas-nodošanas aktā ir konkrēta atsauce uz 2018.gada 23.novembra līgumu Nr.18-APL, apliecinot darbu izpildi – alumīnija konstrukcijas (bez stiklojuma) izgatavošanu un montāžu.

Tādējādi tiesa secina, ka tieši nodošanas-pieņemšanas akta parakstīšanas datums ir atzīstams par brīdi, kad līgums juridiskā nozīmē ir uzskatāms par izpildītu, pasūtītājam akceptējot veikto darbu atbilstību savām prasībām, pat, ja darbi faktiski tika izpildīti ātrāk. Turklāt lietā nav neviena pierādījuma tam, ka atbildētāja ir centusies izvairīties no savu pienākumu izpildes, savlaicīgi nepieņemot izpildītos darbus, līdz ar to tiesa atzīst, ka lietā nav pierādījumu, ka darbs faktiski tika izpildīts ātrāk, tomēr pastāvēja šķēršļi to nekavējoties nodot atbildētājai.

Vienlaikus tiesa norāda, ka pavadzīmes izrakstīšanas mērķis ir noregulēt samaksas apmēru un kārtību, nevis apliecināt darbu izpildi. Ņemot vērā minēto, atzīstams, ka pavadzīmes izrakstīšana pirms pieņemšanas-nodošanas akta nav pamats, lai apšaubītu, ka darbi faktiski varēja tikt izpildīti vēlāk.

[4.5] Līguma 9.1. un 9.2.apakšpunktā ir noteikti trīs dažādi termiņi darbu izpildei: 1) 2019.gada 31.janvāris; 2) piecas kalendārās nedēļas pēc avansa maksājuma saņemšanas no atbildētājas; 3) četras kalendārās nedēļas pēc avansa maksājuma saņemšanas no atbildētājas.

Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē izskaidroja, ka līgumā ir pārrakstīšanās kļūda, ierakstot "4" vietā "5", bet pareizi norādot skaitļa atšifrējumu, līdz ar to izpildes termiņš ir četras kalendārās nedēļas pēc avansa maksājuma saņemšanas no atbildētājas. Tā kā prasītājas pārstāvis minēto apstākli neapstrīdēja, tiesa atzīst, ka šāda līguma interpretācija ir atbilstoša abu pušu patiesajai gribai.

Lai gan sākotnēji rodas priekšstats, ka darbu izpildes termiņa noteikšana līdz 2019.gada 31.janvārim ir pretrunā iepriekš konstatētajam līguma izpildes termiņa aprēķinam, tomēr, izvērtējot līguma noteikumus to savstarpējā kopsakarā, tiesa atzīst, ka 2019.gada 31.janvāris ir gala termiņš, kad atbildētāja ir ieinteresēta saņemt izpildījumu, tomēr vispārīgi tā izpilde ir atkarīga no brīža, kad samaksāts avanss.

Atbilstoši maksājuma uzdevumam Nr.FT18327ZP19T atbildētāja veica avansa maksājumu 2018.gada 23.novembrī, līdz ar to darba izpildes termiņš bija līdz 2018.gada 21.decembrim.

Šādos apstākļos prasītāja ir pieļāvusi līguma termiņa pārkāpumu, izpildot darbu vienīgi 2019.gada 6.martā. Ņemot vērā Civillikuma 1652.panta 3.punkta noteikumus, tiesa atzīst, ka līguma 9.4.apakšpunktā noteiktās kavējuma sekas – līgumsoda samaksas pienākums – iestājās brīdī, kad pieļauts termiņa nokavējums.

[4.6] Civillikuma 1587.pantā vispārīgi noteikts pienākums pildīt no līguma izrietošās saistības, tomēr Civillikuma 1591.pants paredz atkāpes no tā, pieļaujot iespēju celt ierunu pret tādu personu, kura pati nav izpildījusi visas no līguma izrietošās saistības.

Neskatoties uz to, ka prasītāja ir veikusi visus līgumā paredzētos darbus un atbildētāja tos atzinusi par atbilstošiem līguma prasībām, tomēr prasītājai ar līguma termiņa nokavējumu vienlaikus radās pienākums samaksāt līgumsodu, ko tā savukārt nav izpildījusi. Tā kā termiņa nokavējums radīja atbildētājai negatīvas sekas, liedzot iespēju iegūt sev vēlamo rezultātu tam paredzētajā laikā, tiesa atzīst par taisnīgu, ka tiesības izteikt iebildumus izpildīt savas saistības attiecas arī uz gadījumiem, kad pretējā puse nav samaksājusi līgumsodu par saistību neizpildīšanu termiņā.

Kaut arī prasītājas pārstāvis tiesas sēdē izteica viedokli, ka konkrētajos apstākļos atbildētājai bija jāceļ pretprasība, atbilstoši judikatūrā paustajai atziņai pretprasības celšana nav priekšnoteikums, lai aizstāvētos pret prasību par divpusēja līguma izpildi. Pietiek ar līguma neizpildīšanas iebilduma celšanu (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr.SKC-215/2018*). Tāpat ir atzīts, ka pieņemšanas-nodošanas akta parakstīšana bez atrunas par nokavējuma esamību pats par sevi nav pietiekams pamats izdarīt secinājumu, ka nokavējums nav bijis (*sk. Senāta 2011.gada 23.novembra spriedums lietā Nr.SKC-225/2011*).

Ņemot vērā, ka tiesa iepriekš ir konstatējusi termiņa pārkāpumu, atzīstams, ka atbildētājas iebildumi ir pietiekami pamatoti, lai izpildītos Civillikuma 1591.pantā paredzētais priekšnoteikums iebildumu celšanai.

Šādu tiesību pastāvēšanu nevar ietekmēt apstāklis, ka atbildētāja nav iepriekš izteikusi brīdinājumu vai paziņojusi par saviem iebildumiem, jo personas neaktīva rīcība ir pamats vienīgi noilguma konstatēšanai. Turklāt līgumsoda pieaugums apstājās pirms 2019.gada 6.marta nodošanas-pieņemšanas akta parakstīšanas, līdz ar to savlaicīga iebildumu neizteikšana neietekmēja saistību apjomu, secīgi nav vērtējama kā atbildētājas subjektīvo

tiesību īstenošana pretēji labas ticības principam.

Arī apstāklim, ka atbildētāja 2019.gada 3.jūnijā veica parāda apmaksu daļējā apmērā, pārskaitot prasītājai 1000 *euro*, nav izšķirošas nozīmes lietā, jo tas neliedz atbildētājai jebkurā brīdī izteikt iebildumus pret turpmāko saistību izpildi, konstatējot, ka otrs līdzējs nav izpildījis savas saistības pilnā apmērā.

Šādos apstākļos tiesa secina, ka prasītāja šobrīd nav tiesīga piedzīt parādu no atbildētājas, jo tā izteikusi pamatotu līguma neizpildes ierunu, norādot, ka prasītāja nav samaksājusi līgumsodu par darba izpildes termiņa nokavējumu. Ņemot vērā minēto, prasība kā nepamatota ir noraidāma.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta pirmo daļu, 8. panta pirmo daļu, 92. - 97.pantu, 187.panta otro daļu, 189. - 193.pantu, tiesa

**nosprieda**

noraidīt SIA "AKMI Plus" prasību pret SIA "IMV LABEL" par parāda piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese K.Grosfogele